

Ύρχομενός, Μονή Παναγίας Σκριπούς.

Κική Παπακωνσταντίνου

Αποτελεί παράδοση πλέον ή κοπή τής πίτας στην αρχή κάθε νέου έτους και τὰ μέλη τής Έπιτροπής τών Φίλων του ΕΛ.Ι.ΚΑΡ. τὸ ἐπιζητοῦν και τὸ περιμένουν. Γι' αὐτὴ τὴ χρονιά ἐπιλέξαμε γιὰ τὴν κοπή τής πίτας μία ἡμερήσια ἐκδρομὴ στὶς 2 Φεβρουαρίου στὸν Ὁρχομενὸ και στὴ Μονὴ Σκριπούς. Ὅπως πάντα, πρόθυμα τὰ μέλη μας συμμετείχαν, και παρὰ τὸ βαρὺ χειμῶνα, πού ἀντιμετωπίσαμε αὐτὴ τὴ χρονιά, ἡ ἡμέρα ἐκείνη παρ' ὅτι χειμωνιάτικὴ ἦταν ἡλιόλουστη και λαμπερή. Ἡ ἐκλεκτὴ μας φίλη, ἀρχαιολόγος κυρία Νάγια Γάτου μάς ἔδωσε πολλὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν περιοχή.

Ὁ Ὁρχομενός διαθέτει πολλὰ ἀξιοθέατα, πού σχετίζονται μὲ τὴ μεγάλη του ἱστορία, ἀφοῦ κατοικήθηκε ἀπὸ τὴν Νεολιθικὴ ἐποχὴ 6000 π.Χ., γνώρισε ὁμως μεγάλη ἀκμὴ τὴν Μυκηναϊκὴ περίοδο 2000-1200 π.Χ., ὅταν ἔγινε και ἡ πρώτη ἀποξήρανση τής Κωπαΐδας. Τὰ σημαντικότερα ἀπὸ τὰ ἀξιοθέατα εἶναι ὁ ἀρχαιολογικὸς χῶρος μὲ τὸ θησαυρὸ τοῦ Μινύα και τὸ ἀρχαῖο θέατρο, πού κατασκευάσθηκε τὸν 4ο αἰῶνα π.Χ. και ἀποκαλύφθηκε τὸ 1973, ὅπου πραγματοποιοῦνταν μουσικὸι ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τών Χαρίτων,

τοῦ Δία και τοῦ Διονύσου. Ἐπίσης, ὁ θολωτὸς τάφος τοῦ Ὁρχομενοῦ εἶναι ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους τής Μινυαϊκῆς περιόδου. Κατασκευάστηκε τὸ 1250 π.Χ. γιὰ νὰ ταφεῖ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια και ἀποκαλύφθηκε τὸ 1880 ἀπὸ τὸν Ἐρρίκο Σλήμαν. Ἐπίσης, οἱ Μακεδόνες ἀνοικοδόμησαν τὸ Κάστρο τής πόλης, πού σώζεται ἔως σήμερα.

Τὸ ἀρχαιότερο Βυζαντινὸ μνημεῖο τής Βοιωτίας και ἔνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα τής Ἑλλάδος εἶναι ἡ Μονὴ τής Παναγίας Σκριπούς. Εἶναι κτίσμα τοῦ 9ου αἰῶνα, ἀφιερωμένο στὴν Κοίμηση τής Θεοτόκου, ἀλλὰ και στοὺς Ἀποστόλους Πέτρο και Παῦλο, ὅπως ἀποδεικνύει τὸ τρισπόστατο ἱερὸ Βῆμα. Ὁ ναὸς εἶναι ἐγγεγραμμένος σταυροειδῆς μὲ τρούλο. Στὴν τοιχοδομία του ἔχει χρησιμοποιηθεῖ ἄφθονο ἔτοιμο ἀρχαῖο ὕλικό, τὸ ὅποιο προέρχεται ἀπὸ τὸν κοντινὸ ἀρχαιολογικὸ χῶρο τής ἱστορικῆς πόλης τοῦ Ὁρχομενοῦ. Ἐτσι διασῶζονται θαυμάσια παλαιοχριστιανικὰ γλυπτά, σπάνιες ἐπιγραφές τής χριστιανικῆς ἀλλὰ και τής προχριστιανικῆς περιόδου, πού δημιουργοῦν κοσμήματα και ἀποχρώσεις στοὺς μεγάλους ἐπίπεδους ἐξωτερικοὺς τοίχους.

Τὸ ὄνομα Σκριπούς, κατὰ πάσα πιθανότητα, ὀφείλεται στὶς πολυάριθμες ἐπιγραφές πού ὑπάρχουν πάνω στὶς πέτρες και ἡ ἀρχικὴ ὀνομασία του πρέπει νὰ σχετίζεται μὲ τὸ λατινικὸ scriptus, πού σημαίνει ἐπιγραφή και μὲ παραφθορὰ νὰ ἐξελίχθηκε σὲ Σκριπούς. Ἡ Παναγία Σκριπούς γιὰ πολλὰ χρόνια λειτουργοῦσε ὡς μοναστήρι, ἐνῶ τὰ τελευταῖα χρόνια λειτουργεῖ ὡς ἐνοριακὸς ναὸς. Παναγιοῦζει στὶς 15 και 23 Αὐγούστου, ἀπόδοσης τής ἐορτῆς τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου, ἀλλὰ και στὶς 10 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα κατὰ τὴν ὅποια, τὸ ἔτος 1943, ὁ Ὁρχομενός και οἱ κάτοικοί του σώθηκαν μὲ θάυμα τής Παναγίας (κατὰ τὴν παράδοση) ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα κατοχῆς, πού ἤθελαν νὰ κάψουν τὴν πόλη και νὰ σκοτώσουν τοὺς κατοίκους.

Τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ μνημεῖο ἐντάχθηκε στὸ κοινοτικὸ πλᾶσι-ο στοὶ στήριξης 1994-1999, και ἐνῶ ὀλοκληρωνόταν ἡ ἀπο-

**ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ
ΙΔΡΥΜΑ**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
& Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμος
ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ:

Γ. Κασσιμάτης

Π. Τσάκος

Ἱ. Τσοῦνης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Π. Τούτουζας

ΤΑΜΙΑΣ: Ἀ. Γιατράκος

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ: Κ. Τούτουζας

ΜΕΛΗ:

Χ. Βλαχόπουλος, Ε. Βορίδης, Ἀ. Δήμα,

Δ. Ρίχτερ, Χρ. Στεφανάδης,

Δ. Τούσουλης, Στ. Ψυχάρης

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ:

Γ. Ἀνδρικόπουλος, Β. Βοπέας, Ἀ. Βού-

τσας, Γ. Γκουμάς, Ν. Κασιλάμπρος,

Ε. Παπαστεριάδης, Ν. Χούλης

Έπιτροπή Φίλων τοῦ ΕΛ.Ι.ΚΑΡ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἀ. Παπακωνσταντίνου

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ν. Συμβουλίδου

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ: Ν. Στενοῦ

ΤΑΜΙΑΣ: Μ. Μπατάκη

ΜΕΛΗ: Γ. Βαϊνά, Γ. Βαφάκη, Ἐ. Τούτουζα

κάλυψη και ἡ συντήρηση τῶν τοιχογραφιῶν, καθὼς και ἡ στερέωση και ὁ καθαρισμὸς τῶν γλυπτῶν τοῦ νάρθηκα, ὁ ναὸς ὑπέστη ἐμπρησμό. Ἀπὸ τὴ φωτιά προκλήθηκαν σοβαρὲς ζημιές, ὡστόσο, σὲ μία πρώτη φάση, καθαρίστηκε μὲ ἀμβολοβλή τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τὴν καπνιά, ἐνῶ ἀναμένεται ἡ ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ νάρθηκα.

Μετὰ τὶς ξεναγήσεις στὴν περιοχὴ τοῦ Ὁρχομενοῦ, ἐπόμενος σταθμὸς μας ἦταν τὸ κέντρο "Τζάκι" στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ τῶν Θηβῶν, ὅπου μᾶς περίμενε ἓνα πλούσιο και ὑπέροχο γεῦμα μὲ ἰδιαίτερη περιποίηση. Τὸ νόμισμα τῆς πίτας, πὺ ἀντιπροσώπευε ἓνα ὠραῖο και περίτεχο γούρι μὲ τὸ δένδρο τῆς ζωῆς, ἔργο και προσφορά ἀπὸ τὸ "Εργαστήρι" τοῦ Ἰδρύματος Ἀγάπης και Φροντίδας, κέρδισε ὁ φίλος τοῦ ΕΛ.Ι.ΚΑΡ. Μιχάλης Ρουσσέλης.

Ἡ ἡμερήσια ἐκδρομὴ τῆς κοπῆς τῆς πίτας ἦταν πολὺ ξεκούραστη, εὐχάριστη, μὲ ἀρκετὴ πληροφόρηση και ὅπως πάντα μᾶς ἔδωσε τὴ χαρὰ τῆς ἐπικοινωνίας και τῆς ἀνταλλαγῆς εὐχῶν. 🍷